

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/206/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4410206466
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4410206466.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci žalobcu: REALSVIT, a.s., so sídlom Stupava, Nová ulica 1588, IČO: 35 947 357, zastúpený JUDr. Jánom Legerským, advokátom, so sídlom Trenčín, Nám. sv. Anny 25, proti žalovanému: ELISIUM, s.r.o., so sídlom Nové Zámky, Ernestova Bašta 2524/7, IČO: 36 550 981, zastúpený Mgr. Martinom Šutkom, advokátom, so sídlom Nové Zámky, Ernestova Bašta 7, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 01. augusta 2018, č. k. 5C/96/2010-230 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania **z r u š u j e a v e c v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie zastavil, rozhodol, že žalobcovi vráti súdny poplatok vo výške 92,80 eura po právoplatnosti uznesenia a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozhodnutie právne odôvodnil § 144, § 145 ods. 1, § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 11 ods. 1, 3, 4, 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „Zákon o súdnych poplatkoch“) a uviedol, že žalobca sa svojou žalobou voči žalovanému domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 16. 03. 2010 medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim, týkajúcej sa nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území L. X. zapísaných na LV č. XXXXX, z titulu, že zmluvu za predávajúceho podpísala ako jeho štatutár neoprávnená osoba - O. C., ktorý bol ako štatutár žalobcu zapísaný v obchodnom registri bez vedomia spoločníka žalobcu a teda podvodne a že nebolo v úmysle žalobcu takú kúpnu zmluvu uzavrieť. Podaním zo dňa 03. 07. 2018 žalobca svoju žalobu zobrať v plnom rozsahu späť. Žalovaný podaním z 25. 07. 2018 súdu oznámil, že si v konaní uplatňuje náhradu trov konania a vyčíslil ich. Súd konanie zastavil podľa § 145 ods. 1 CSP na základe späťvzatia žaloby žalobcom a to aj bez súhlasu žalovaného, nakoľko ku späťvzatíu žaloby došlo pred pojednávaním, resp. pred predbežným prejednaním sporu. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože zastavenie konania procesne zavinil žalobca späťvzatím svojej žaloby.

2. Proti uzneseniu v časti výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca dôvodiac nesprávnym právnym posúdením veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) a domáhajúci sa zmeny uznesenie v napadnutej časti tak, že žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva a zároveň, aby rozhodol, že žalobca má právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že v písomnom podaní, ktorým došlo k späťvzatíu žaloby navrhol rozhodnúť o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Uviedol, že v zásade nenamieta možnosť aplikácie ustanovenia § 256 ods. 1 CSP súdom prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania a ani to, že z hľadiska procesného nie je sporné, že ak dôjde k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby celkom zo strany žalobcu, tak je to žalobca, ktorý procesne zavinil zastavenie konania

pri jazykovom výklade pojmu procesného zavinenia. Vytyka súdu prvej inštancie, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania sa nezaoberal otázkou možnej aplikácie ustanovenia § 257 CSP, hoci z obsahu spisu vyplývajú také skutočnosti, ktoré by aplikáciu tohto zákonného ustanovenia opodstatňovali a zaoberať sa otázkou možnej aplikácie tohto zákonného ustanovenia bolo povinnosťou súdu prvej inštancie. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa citovaného zákonného ustanovenia vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvodov hodných osobitného zreteľa a výnimočných okolností. Z obsahu žaloby vyplýva, že si uplatnil nárok na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou malo dôjsť k prevodu jeho nehnuteľného majetku na žalovaného tak, že kúpnu zmluvu za neho mal podpísať O. C. ako osoba, ktorá bola za štatutárneho zástupcu žalobcu vo funkcii predsedu predstavenstva zapísaná do obchodného registra podvodným spôsobom na základe sfaľšovaných listín, ktorá nemohla byť oprávnená za neho vôbec konať a teda ani platne v písomnej forme uzavrieť žalobou napadnutú kúpnu zmluvu. Z ďalších podaní, najmä z návrhu na prerušenie konania a doplnenie dokazovania obsiahnutého v liste zo dňa 07. 06. 2018 vyplynulo, že po podaní žaloby došlo uznesením vyšetrovateľa PZ Krajského riaditeľstva PZ Nitra pod ČVS: KRP-252/2-VYS-NR-2014 JL zo dňa 27. 08. 2014 k vzneseniu obvinenia O. C., nar. XX. XX. XXXX, za pokračujúci obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, pričom z popisu skutku kladeného obvinenému týmto uznesením za vinu vyplýva, že súčasťou tohto je okrem iného aj zabezpečenie sfaľšovania podpisu C. K. na listine obsahujúcej rozhodnutie jediného akcionára spoločnosti žalobcu urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia zo dňa 13. 02. 2009, ktorým mal byť tento jediný akcionár žalobcu odvolaný z funkcie predsedu predstavenstva žalobcu a do tejto funkcie mal byť vymenovaný uvedený O. C. s dňom vzniku funkcie 13. 02. 2009, pričom na základe takejto listiny so sfaľšovaným podpisom C. K. došlo dňa 16. 03. 2010 k zápisu O. C. do obchodného registra ako predsedu predstavenstva žalobcu. Súčasťou tohto trestného skutku podľa jeho popisu v uvedenom uznesení vyšetrovateľa PZ je aj to, že dňa 16. 03. 2010 podpísal obvinený O. C. na notárskom úrade JUDr. P. E. v Bratislave, kúpnu zmluvu zo dňa 16. 03. 2010 ako predseda predstavenstva spoločnosti REALSVIT, a.s. (žalobcu) s kupujúcim spoločnosťou ELISIUM, s.r.o. (žalovaným), teda kúpnu zmluvu, ktorej určenie neplatnosti bolo uplatnené žalobou. V liste jeho advokáta bolo tiež uvedené, že z doterajších výsledkov označeného trestného konania už jednoznačne vyplynulo zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ, odbor prírodovedného skúmania a kriminalistických analýz, Bratislava, Sklabinská č. 1, ČES:PPZ-KEU-BA-EXP-2011/16263 zo dňa 30. 10. 2012 to, že listiny, na základe ktorých bol Richard Mucha zapísaný v obchodnom registri ako predseda predstavenstva žalobcu a tiež ako jediný akcionár žalobcu, boli sfaľšované tým, že podpis skutočného jediného akcionára žalobcu a zároveň jeho štatutárneho zástupcu vo funkcii predsedu predstavenstva C. K. na týchto listinách bol sfaľšovaný inou osobou a že už z týchto skutočností je jednoznačné, že O. C. sa nikdy nestal predsedom predstavenstva žalobcu a nikdy nemohol byť oprávnený za žalobcu konať a teda ani podpísať spornú kúpnu zmluvu a že k jeho zápisu do obchodného registra ako predsedu predstavenstva žalobcu a zároveň akcionára žalobcu došlo spáchaným trestným činom. Ďalej bolo uvedené, že z doterajších výpovedí O. C. v trestnom konaní, najskôr ako svedka (výpoveď zo dňa 16. 07. 2010) a následne ako obvineného (výpoveď zo dňa 04. 08. 2017) vyplynulo, že na otázku, či niekedy podpísal kúpne zmluvy za spoločnosť REALSVIT, a.s., teda za žalobcu výslovne uviedol, že nie a po predložení spornej kúpnej zmluvy zo dňa 16. 03. 2010 uviedol, že túto vidí prvýkrát, predtým ju nikdy nevidel a ani nevie, kde a kým bola táto vyhotovená a zároveň uviedol výslovne, že nikdy nebol predsedom predstavenstva spoločnosti REALSVIT, a.s., teda žalobcu a dokonca uviedol, že nikdy nebol v Bratislave, kde mala byť sporná kúpna zmluva podpísaná. Označené uznesenie vyšetrovateľa PZ zo dňa 27. 08. 2014, ako aj znalecký posudok zo dňa 30. 10. 2012, boli k listu jeho advokáta pripojené a sú súčasťou súdneho spisu. Ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktorá nastala po podaní predmetnej žaloby je právoplatné skončenie súdneho konania vo veci žalobcu C. K. proti žalovanému REALSVIT, a.s. o určenie neplatnosti rozhodnutia valného zhromaždenia, ktoré skončilo rozsudkom Okresnom súde Bratislava I č. 30Cb 89/2010 - 175 zo dňa 27.6.2017, ktorým bolo určené, že rozhodnutie jediného spoločníka spoločnosti urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia, ktoré malo byť prijaté žalobcom (C. K.) dňa XX. 02. 2009 a ktorým malo byť rozhodnuté o odvolaní žalobcu (C. K.) z funkcie predsedu predstavenstva žalovaného (REALSVIT, a.s.) dňom 13. 02. 2009 a do tejto funkcie mal byť zároveň vymenovaný O. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. č.XX, V. republika s dňom vzniku funkcie XX. 02. 2009, je neplatné (výrok I. označeného rozsudku) a bolo určené, že jediným akcionárom žalovaného (REALSVIT, a.s.) je C. K. (výrok II. označeného rozsudku). Toto právoplatné rozhodnutie súdu potvrdzujúce, že O. C., ktorý spornú kúpnu zmluvu zo dňa 16. 03. 2010 mal za žalobcu ako predávajúceho podpísať, sa nikdy nestal platne osobou oprávnenou konať za žalobcu. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 31. 08. 2017. Má za to, že vyššie uvedené

skutočnosti zakladajú dôvody hodné osobitného zreteľa a zároveň výnimočné okolnosti na nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP žalovanému, ktorému by inak náhrada trov konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP mohla patriť, keď je zrejmé, že dôvodne uplatnil nárok na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a že k späťvzatiu žaloby pristúpil pre neúčelnosť súdneho konania, kde od podania žaloby v roku 2010 až do jej späťvzatia nebolo vykonané ani prvé pojednávanie. Za takéhoto stavu, aj keď z čisto procesného hľadiska, späťvzatím žaloby zaviniť zastavenie konania, z hľadiska extenzívneho výkladu pojmu procesného zavinenia obsiahnutého v § 256 ods. 1 CSP a za súčasnej aplikácie ustanovenia § 257 CSP nie je možné žalovanému priznať náhradu trov konania vôbec. Keďže súd prvej inštancie sa týmito skutočnosťami podstatnými pre rozhodnutie o náhrade trov konania vôbec nezaoberal a svoje rozhodnutie v tejto časti okrem poukazu na ustanovenie § 256 ods. 1 CSP neodôvodnil, má za to, že rozhodnutie v tejto časti je nesprávne a nepreskúmateľné.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že považuje odvolanie žalobcu za účelové a neodôvodnené a navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť a zaviazat' žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že žalobca podal na Okresný súd Nové Zámky ešte v roku 2010 tri rovnaké žaloby (sp. zn. 5C/96/2010, 4C/106/2010 a 16C/99/2010). V týchto konaniach boli vydané viaceré predbežné opatrenia a zapísané poznámky, ktoré bránili tomu, aby on nadobudol nehnuteľnosti, ktoré na tomto LV sú doposiaľ zapísané aj s uvedenými konaniami. Všetky iniciované konania sa týkali neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú strany podpísali dňa 16. 03. 2010. Žalobca v nich napádal neplatnosť kúpnej zmluvy z dôvodu údajného falšovania podpisu C. K., ako jediného akcionára, pričom vyšetrowanie nie je stále ukončené, aj keď bolo vykonané znalecké dokazovanie, v dôsledku ktorého bol za predsedu predstavenstva žalobcu vymenovaný O. C., ktorého podpis však je pravý a nespochybný, pričom obrana žalovaného bola, že pri kúpe bol dobromyseľný a vychádzal z viery v zápis v obchodnom registri, a teda súd prvej inštancie by žalobu ako nedôvodnú zamietol (nález Ústavného súdu SR I. ÚS 549/2015-33 zo dňa 16. 03. 2016). Stranám sporu bolo teda od počiatku jasné, že žalobca nemá šancu uspieť, a preto 8 rokov spôsoboval prieťahy v konaní a takto odďaľoval rozhodnutie katastra v prerušenom konaní V 1100/2010. Teraz, po 8 rokoch zobral vzal žalobu späť a žiadal, aby súd prvej inštancie podľa § 257 CSP prihliadal na dôvody hodné osobitného zreteľa. Záverom žalovaný uviedol, že práve žalobca konal pri podaní žalôb účelovo a osem rokov šikanoval žalovaného nezmyselnými žalobami a teraz žiada, aby súd nepriznal žalovanému nárok na náhradu trov konania, ktoré mu preukázateľne vznikli.

4. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd (podľa § 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa všetky náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem, s následným verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu v odvolaní napadnutej časti je dôvodné.

5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

7. Predmetom tohto konania je žaloba, ktorou sa žalobca domáhal určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 16. 03. 2010 podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Žalobca pred prvým pojednávaním vo veci samej zobral žalobu späť v celom rozsahu a navrhol o náhrade trov konania rozhodnúť výrokom, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Vzhľadom na späťvzatie žalobcu súd prvej inštancie konanie zastavil a rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov konania priznáva v plnom rozsahu. Pretože rozhodnutie v časti zastavenia konania a rozhodnutia o vrátení súdneho poplatku nebolo napadnuté odvolaním, uznesenie v týchto častiach nadobudlo právoplatnosť. V nadväznosti na odvolanie žalobcu je úlohou odvolacieho súdu preskúmať, či súd prvej inštancie správne právne posúdil nárok na náhradu trov konania.

8. Podľa § 470 ods. 1,2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP. Zároveň však uvedený právny predpis v ustanovení § 470 ods. 2 stanovuje výnimky z tohto základného pravidla. Podľa tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

12. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

13. Súd prvej inštancie bol povinný rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 CSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozhodnutie neobsahuje náležitosti uvedené v ustanovení § 220 CSP vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

14. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva sporovej strany na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

15. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravdila v spore uspela, má, zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napríklad takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP (do 30. 06. 2016 to bolo § 150 OSP) (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

16. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie bola transformovaná do podoby vyjadrenej v § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo

strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem „procesné zavinenie“ sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska a je nevyhnutné vykladať ho komplexne a extenzívne. Zásada procesnej zodpovednosti je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí sporu. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu. Prvok zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nie je možné pripočítať na ľarchu toho, kto sa iba bránil. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté a zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby.

17. Odvolací súd preskúmal odvolanie žalovaného a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné. V tomto štádiu konania odvolací súd vo vzťahu k trovám konania preskúmava, kto procesne zavinil zastavenie konania, a teda je povinný druhej strane nahradiť účelne vynaložené náklady. Z obsahu spisu má odvolací súd jednoznačne preukázané, že k zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom. Keďže žalobca procesne zavinil zastavenie konania, nárok na náhradu trov konania vznikol podľa § 256 ods. 1 CSP protistrane, t. j. žalovanému. Súd prvej inštancie v súlade uvedenou právnou úpravou aj rozhodol, avšak sa v rozhodnutí žiadnym spôsobom nezaoberal žiadosťou žalobcu na rozhodnutie o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania právo.

18. V tomto smere odvolací súd uvádza, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP). Použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, a preto aplikácia tohto ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoja strán v priebehu konania a pod. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprímernej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán sporu, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu. Účelom § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s

ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14).

19. V zmysle judikatúry § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2 M Cdo 17/2009). Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnej strane pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne (tak ako tomu bolo aj v tomto prípade), musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257 CSP, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.

20. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že v danom prípade výrok o trovách konania v napadnutom rozhodnutí nebol odôvodnený a nezodpovedá požiadavkám kladeným na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Súd svoje rozhodnutie v časti výroku o trovách konania odôvodnil ustanovením § 256 ods. 1 CSP, a to tak, že priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože zastavenie konania procesne zaviniť žalobca späťvzatím žaloby. Z napadnutého rozhodnutia vôbec nie je zrejmé, akými skutkovými a právnymi závermi sa súd prvej inštancie pri rozhodovaní riadil, keď okrem konštatovania, že rozhodol v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP, v rozhodnutí absentuje akékoľvek odôvodnenie týkajúce sa trov konania. V tomto prípade je nevyhnutné, aby sa súd prvej inštancie vysporiadal so žiadosťou žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, pretože opomenutie zaobrerania sa touto žiadosťou a absencia zhodnotenia existencie resp. neexistencie dôvodov pre takéto rozhodnutie, má za následok vadu rozhodnutia. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí nijako sa nezaoberal okolnosťami sporu, majetkovými, zárobnými a inými pomermi žalovaného, neposudzoval ani sociálne aspekty na strane žalovaného. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku o trovách konania je absolútne neodôvodnené a z tohto ohľadu bolo vo vzťahu k prejednávaniu podaného odvolania žalobcom nepreskúmateľným.

21. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude riadiť sa právne záväzným názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), odstrániť vytýkané nedostatky, vo veci opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo preskúmateľné, vysporiada sa s námietkami žalobcu a žalovaného, vrátane možnosti prípadnej aplikácie ustanovenia § 257 CSP, teda prihliadnuť na existenciu, resp. neexistenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane niektorej zo strán sporu a taktiež náležite odôvodniť za akých okolností došlo k späťvzatiu žaloby žalobcom. Súd prvej inštancie uvedené nezohľadnil a vo veci bez toho, aby sa zaoberal okolnosťami odôvodňujúcimi nepriznanie náhrady trov konania, vo veci rozhodol. V súvislosti s prípadnou aplikáciou § 257 CSP, odvolací súd

poukazuje aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 98/2018 zo dňa 02. mája 2018.

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania podľa § 396 ods. 3 CSP.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).